

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Jany Serbovej a sudcov JUDr. Milana Lipovského a JUDr. Igora Burgera v trestnej veci obvineného **V. M. pre trestný čin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny a teroristickej skupiny** podľa § 185a ods. 1 zák. č. 140/1961 Zb. v znení neskorších predpisov (ďalej len Tr. zák.) a iné, prerokoval na neverejnom zasadnutí 20. februára 2013 v Bratislave sťažnosť obvineného V. M., ktorú podal proti uzneseniu sudcu pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica zo 7. februára 2013, sp. zn. Tp 53/2012, a takto

r o z h o d o l :

I. Podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku sťažnosť obvineného V. M. **sa z a m i e t a .**

II. Podľa § 80 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku **sa** väzba obvineného V. M. dohľadom probačného a mediačného úradníka nad jeho osobou **n e n a h r á d z a .**

O d ô v o d n e n i e

Sudca pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica, uznesením zo 7. februára 2013, sp. zn. Tp 53/2012, rozhodol v bode I. výroku tak, že podľa § 71 ods. 1 písm. a/, písm. b/, písm. c/ Tr. por. vzal obvineného V. M. do väzby s tým, že väzba obvinenému začala plynúť 7. februára 2013 od 10.10 hod. a bude sa vykonávať v Ústave na výkon väzby v Banskej Bystrici. V bode II. výroku podľa § 80 ods. 1 písm. c/ Tr. por. nenahradil väzbu obvineného V. M. dohľadom probačného a mediačného úradníka nad jeho osobou .

Proti tomuto rozhodnutiu zahlásil obvinený V. M., bezprostredne po vyhlásení uznesenia, do zápisnice o výsluchu sťažnosť, a to proti výrokom v bode I. i v bode II. (č.l. 166), ktorú neskôr doplnil, prostredníctvom svojho obhajcu, písomným podaním.

Obvinený V. M. v písomných dôvodoch podanej sťažnosti zdôraznil, že aby bolo možné obvineného vziať do väzby, musí okrem formálnych náležitostí existovať tzv. dvojitý materiálny predpoklad vzatia obvineného do väzby, a to dôvodnosť obvinenia a dôvodnosť väzby.

Vo vzťahu k formálnym náležitostiam rozhodovania o väzbe obvinený namietal, že jeho osobná sloboda bola obmedzená už skôr, ako sa uvádza v sťažnosťou napadnutom uznesení, a to venezuelskými orgánmi, pričom z uznesenia nie je zrejmé, v akom právnom režime sa nachádzal počas cesty z Venezuely do Ríma, kde bol odovzdaný slovenským orgánom, teda kedy reálne došlo k obmedzeniu jeho osobnej slobody na základe Európskeho zatýkacieho rozkazu a Medzinárodného zatýkacieho rozkazu.

Jedným z materiálnych predpokladov vzatia obvineného do väzby je dôvodnosť jeho obvinenia. V tejto súvislosti je podľa jeho názoru napadnuté uznesenie nepreskúmateľné a porušuje jeho právo na obhajobu. Sudca pre prípravné konanie nekonkretizoval dôkazy, svedčiace v jeho neprospech, ktorými odôvodnil výrok o väzbe, čím mu znemožnil vyjadriť sa k nim. V súvislosti so skutkom pod bodom 1/ vypočutí svedkovia nekonkretizujú, akým spôsobom sa mal podieľať na trestnej činnosti zločineckej skupiny a vo vzťahu ku skutku ustálenom v bode 2/ je jediným dôkazom výpoveď svedka K., ktorú obvinený považuje za nevierohodnú, motivovanú zabezpečením si beztrestnosti vo svojich trestných veciach.

Ďalšou sťažnostnou námietkou obvineného je, že sa sudca pre prípravné konanie v odôvodnení svojho rozhodnutia nevysporiadal s námietkou obhajcu obvineného, že iné prebiehajúce trestné konanie nemôže založiť dôvod preventívnej či kolúzneho väzby. Takýto postup považuje obvinený za arbitrárny a svojvoľný a týmto postupom došlo k porušeniu jeho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Iné prebiehajúce trestné konanie nemôže zakladať niektorý z väzobných dôvodov, s poukazom na zásadu prezumpcie nevinu. Ani jedno z prebiehajúcich trestných stíhaní obvineného nebolo doposiaľ právoplatne skončené, a preto sami o sebe tieto paralelne vedené trestné stíhanie väzobný dôvod v akejkoľvek inej veci zakladať nemôžu.

K ďalšej materiálnej podmienke vzatia obvineného do väzby, obvinený M. k väzobnému dôvodu uvedenému pod písm. a/ § 71 ods. 1 Tr. por. v sťažnosti uviedol, že na ostrov Margarita vycestoval za účelom podnikateľských aktivít. Skutky, ktoré sú mu kladené za vinu nespáchal, nemá dôveru v políciu, a pretože mal obavu, že na Slovensku bude vzatý do väzby, aby ho polícia „zlomila“, aby sa priznal k trestnej činnosti, legálne ďalej zotrval v zahraničí. Trestnému stíhaniu sa nevyhýbal.

Odôvodnenie dôvodu väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b/ Tr. por. považuje za neisté, hmlisté a konkrétnymi skutočnosťami neodôvodnené podozrenie z kolúzneho správania.

Pokiaľ ide o dôvodnosť väzby podľa písm. c/ § 71 ods. 1 Tr. por. zopakoval, že iné prebiehajúce trestné stíhania nemôžu zakladať väzobný dôvod. Iné konkrétne okolnosti, ktoré by odôvodňovali dôvody preventívnej väzby napadnuté uznesenie neobsahuje.

Sťažnosťou tiež namietal, že sudca pre prípravné konanie nenahradil väzbu dohľadom probačného a mediačného úradníka v zmysle § 80 ods. 1 písm. c/ Tr. por., s odôvodnením, že osoba obvineného ani povaha prejednávaneho prípadu nedovoľujú takýto postup, pričom k osobe obvineného sudca argumentoval inými prebiehajúcimi trestnými stíhaniaми. Takýto postup obvinený považuje za porušenie zásady prezumpcie nevinu vo vzťahu k jeho osobe.

Obvinený V. M. preto navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil napadnuté rozhodnutie vo všetkých výrokoch, prepustil ho z väzby na slobodu a aby väzbu nahradil dohľadom probačného a mediačného úradníka nad jeho osobou. V zmysle § 304 ods. 2 Tr. por. obvinený požiadal, vzhľadom na okolnosti prípadu, o účasť na neverejnom zasadnutí, pri rozhodovaní o jeho sťažnosti proti rozhodnutiu o väzbe.

Na základe podanej sťažnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 192 ods. 1 Tr. por. preskúmal správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým obvinený podal sťažnosť a konanie predchádzajúce týmto výrokom a zistil, že sťažnosť obvineného V. M. nie je dôvodná.

Obvinený je v posudzovanej veci trestne stíhaný vyšetrovateľom Prezídia Policajného zboru, Úradu boja proti organizovanej kriminalite, odbor Západ, oddelenie vyšetrovania pod ČVS: PPZ-96/BOK-ZA-2012, pretože je dôvodne podozrivý zo spáchania trestného činu

založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny a teroristickej skupiny podľa § 185a ods. 1 Tr. zák. a taktiež z trestného činu vraždy z časti dokonaného a z časti v štádiu pokusu podľa § 8 ods. 1, § 219 ods. 1, ods. 2 písm. a/ Tr. zák.

Obvinený V. M. bol na základe Európskeho zatýkacieho rozkazu ako aj Medzinárodného zatýkacieho rozkazu vydaného sudcom pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica z 13. júla 2012, sp. zn. Tp 53/2012, zatknutý 7. februára 2013 o 10.10 hod. na palube špeciálneho lietadla Slovenskej republiky po tom, ako bol vyhostený venezuelskými štátnymi orgánmi z krajiny a bol venezuelskými orgánmi odovzdaný slovenským policajným orgánom priamo na palube lietadla Slovenskej republiky.

V ten istý deň, 7. februára 2013, o 16.00 hod. bol obvinený V. M. predvedený pred sudcu pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica, ktorý uznesením, sp. zn. Tp 53/2012, rozhodol o tom, že podľa § 71 ods. 1 písm. a/, písm. b/, písm. c/ Tr. por. sa obvinený V. M. berie do väzby.

Väzba obvinenému začala plynúť od 7. februára 2013 od 10.10 hod a bude sa vykonávať v Ústave na výkon väzby v Banskej Bystrici.

Pri rozhodovaní o sťažnosti obvineného najvyšší súd skúmal, či prvostupňový súd postupoval v súlade so zákonom a pritom zistil, že rozhodnutie sudcu pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica zo 7. februára 2013, sp. zn. Tp 53/2012, je v súlade so zákonom, je vecne správne a s jeho závermi sa stotožňuje aj najvyšší súd.

Ako vyplýva z ustanovenia § 4 ods. 7 zákona č. 154/2010 Z.z. o Európskom zatýkacom rozkaze v znení neskorších predpisov, ako aj z ustanovenia § 490 ods. 1 tretia veta Tr. por. Európsky zatýkací rozkaz ako aj Medzinárodný zatýkací rozkaz majú na území Slovenskej republiky rovnaké účinky ako príkaz na zatknutie podľa § 73 ods. 1 Tr. por.

Obvinený M. bol po svojom zatknutí, kedy mu bolo doručené uznesenie o vznesení obvinenia, odovzdaný sudcovi pre prípravné konanie v rámci lehoty uvedenej v ustanovení § 73 ods. 4 Tr. por.

Obvinený bol predvedený pred príslušného sudcu v zmysle § 73 ods. 4 Tr. por. Vecná príslušnosť súdu vyplýva z ustanovenia § 24 ods. 1 Tr. por. s poukazom na ustanovenie § 14 písm. a/, písm. i/ Tr. por.

Sudca pre prípravné konanie postupoval v zmysle § 73 ods. 5 Tr. por. Pri výsluchu obvineného bol prítomný aj jeho obhajca.

K námietke obvineného, že obmedzenie jeho osobnej slobody začalo skôr, než uviedol sudca pre prípravné konanie vo svojom uznesení, treba poznamenať nasledovné:

V posudzovanom prípade bol obvinený deportovaný z územia Venezuely na základe rozhodnutia o vyhostení v zmysle čl. 39, č. 4 zákona o cudzincoch a migrácii Venezuelskej bolívarovskej republiky. Táto skutočnosť vyplýva z dokumentov štátnych orgánov Venezuely, ktoré sú úradne preložené a nachádzajú sa v súdnom spise, sp. zn. Tp 53/2012 (č.l. 174-182). Osobná sloboda obvineného teda nebola venezuelskými orgánmi obmedzená z dôvodov realizácie vydania na základe Európskeho zatýkacieho rozkazu a Medzinárodného zatýkacieho rozkazu, ale preto že sa na jeho osobu vzťahoval červený medzinárodný zatýkací rozkaz vydaný Interpolom č. A – 3688/6-2011 z 21. júna 2011 za viaceré trestné činy – vražda, obchodovanie so zbraňami, strelivom a výbušnami. Obvinený M. bol vyhostený, ako je už uvedené vyššie, v zmysle čl. 39, č. 4 zákona o cudzincoch a migrácii Venezuelskej bolívarovskej republiky. Následne bol obvinený odovzdaný venezuelskými orgánmi slovenským orgánom, na základe budovania dobrých vzťahov. Až po tomto odovzdaní bol vo vzťahu k obvinenému zrealizovaný slovenskými orgánmi Medzinárodný zatýkací rozkaz a Európsky zatýkací rozkaz, a to na palube špeciálneho lietadla Slovenskej republiky. Teda až týmto okamihom bola obmedzená osobná sloboda obvineného v súvislosti s realizáciou zmienených zatykačov. Preto správne rozhodol sudca pre prípravné konanie, že väzba obvineného začala plynúť momentom obmedzenia jeho osobnej slobody slovenskými orgánmi, teda 7. februára 2013 o 10.10 hod.

Pri skúmaní jednej z materiálnych podmienok väzby obvineného Najvyšší súd Slovenskej republiky po preštudovaní predloženého spisového materiálu dospel k záveru, rovnako ako súd prvého stupňa, že trestné stíhanie obvineného pre skutky, pre ktoré mu bolo vznesené obvinenie, sa vedie dôvodne, doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu,

že skutky boli spáchané, majú znaky vyššie špecifikovaných trestných činov a existuje aj dôvodné podozrenie, že tieto skutky mal spáchať obvinený.

Okrem podozrenia ako jednej z materiálnych podmienok väzby je v posudzovanej veci v súčasnom štádiu trestného konania splnená aj ďalšia základná materiálna podmienka, a to existencia väzobných dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a/, písm. b/, písm. c/ Tr. por. V tejto súvislosti najvyšší súd poukazuje na uznesenie sudcu pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu zo 7. februára 2013, sp. zn. Tp 53/2012, kde tento v odôvodnení svojho rozhodnutia podrobne uviedol a zdôvodnil skutočnosti preukazujúce prítomnosť väzobných dôvodov u obvineného M. v súčasnom štádiu trestného konania. S týmito závermi sa najvyšší súd stotožňuje a v ďalšom na ne len odkazuje.

Rovnako správne postupoval prvostupňový súd, keď nenahradil väzbu obvineného M. dohľadom probačného a mediačného úradníka, nakoľko v jeho prípade nie sú splnené podmienky uvedené v ustanovení § 80 ods. 1 písm. c/ Tr. por. pre takýto postup. Aj s týmto záverom sudcu pre prípravné konanie sa najvyšší súd stotožňuje.

K námietke, že bola porušená zásada prezumpcie neviny najvyšší súd poznamenáva, že v danom prípade k jej porušeniu nedošlo. V súčasnom štádiu trestného konania najvyšší súd skúma dôvodnosť vedenia trestného stíhania, pričom dôvody pre vznesené obvinenie (miera istoty), že predmetný skutok spáchal obvinený je v relácii pravdepodobnosti, nie úplnej istoty, ako je tomu v prípade rozhodovania o vine či nevine. Vyvodzovať z väzobného stíhania obvineného záver, že ide o porušenie vyššie zmienenej zásady je neadekvátne. Väzba ako inštitút, má povahu zaist'ovacieho úkonu, teda slúži tomu, aby bol dosiahnutý účel trestného konania, ktorým je v zmysle § 1 Tr. por. náležité zistenie trestných činov a spravodlivé potrestanie páchatel'ov pri rešpektovaní základných práv a slobôd obvinenej osoby. V žiadnom prípade sa nejedná o sankčné opatrenie. Aj najvyšší súd konštatuje, že väzobné stíhanie obvineného s ohľadom na zásadu primeranosti a zdržanlivosti (§ 2 ods. 2 Tr. por.) predstavuje prostriedok „ultima ratio“. V danom prípade je však jeho využitie odôvodnené. Tieto dôvody vyplývajú, ako bolo už vyššie zmienené, zo skutočnosti, že v predmetnej veci doposiaľ zabezpečené dôkazy (najmä výpoveď svedka K.) nasvedčujú, že obvinený mal spáchať skutky kladené mu za vinu. Je nesporné, že v danom prípade existencia dôvodov väzby uvedených v ustanovení § 71 ods. 1 písm. a/, písm. b/, písm. c/ Tr. por. je daná.

Úteková väzba vyplýva zo skutočnosti, že obvinený sa reálne vyhýbal svojim pobytom v cudzine (Venezuela) trestnému stíhaniu, čím v podstate maril dosiahnutie účelu trestného konania (vyššie zmieneného). Neobstojí pri tom argumentácia obvineného, že sa zdržoval v cudzine legálne za účelom pracovných záležitostí a že po tom, čo sa dozvedel, že bol krivo obvinený, bál sa vrátiť, aby nebol väzbou prinútený k priznaniu. Toto tvrdenie považuje najvyšší súd za účelové a ani ponúknutá náhrada väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka nie je dostačujúca, aby presvedčila najvyšší súd, že obvinený opätovne nevyužije možnosť úteku.

Ku kolúznemu dôvodu väzby najvyšší súd uvádza nasledovné: skutočnosť, že skutok pod bodom 2/ mal byť spáchaný v roku 2004, a teda obvinený mohol kolúzne konať vo vzťahu k svedkom už skôr, nie je opodstatnená a rovnako nesvedčí tomu, že by tento dôvod väzby odpadol. V súčasnom štádiu trestného konania, teda v prípravnom konaní, bola síce svedecká výpoveď svedka K. zabezpečená, avšak v konaní pred súdom bude potrebné tento výsluch zopakovať s poukazom na zásadu bezprostrednosti (§ 2 ods. 19 Tr. por.). Práve tu vzniká obava z možného pôsobenia na tohto svedka, ktorý by následne mohol zmeniť výpoveď, preto najvyšší súd aj v prípade tohto väzobného dôvodu existenciu konkrétnych skutočností odôvodňujúcich tento väzobný dôvod nachádza, a to bez ohľadu na námietku obvineného o dĺžke času od spáchania skutku uvedeného v bode 2/.

V súvislosti s preventívnou väzbou je potrebné uviesť, že aj v tomto prípade existujú konkrétne skutočnosti odôvodňujúce väzobné stíhanie obvineného a správne na ne poukázal aj sudca pre prípravné konanie vo svojom rozhodnutí. Ak sudca pre prípravné konanie v danej situácii poukázal aj na iné trestné stíhanie, ktoré sa vo vzťahu k obvinenému paralelne vedú, to neznamená, že tieto nemôžu byť zohľadnené pri rozhodovaní o väzbe, a to najmä v súvislosti s týmto väzobným dôvodom.

Pokiaľ ide o námietku obvineného, že súd neuviedol ďalšie konkrétne skutočnosti svedčiace pre niektorý z väzobných dôvodov treba poznamenať, že Trestný poriadok tento pojem nedefinuje. Je na posúdení súdu rozhodujúceho o väzbe, či v danom prípade existujú také konkrétne skutočnosti, ktoré by odôvodňovali väzobné stíhanie obvineného. V danom prípade tieto konkrétne skutočnosti existujú a vyplývajú z povahy, charakteru a závažnosti trestnej činnosti, ktorá je obvinenému kladená za vinu a ktorá mala byť páchaná plánovane, organizovane a vyznačuje sa vysokou mierou sofistikovanosti.

Inštitút nahradenia väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka je fakultatívnou možnosťou sudcu pre prípravné konanie ponechať obvineného na slobode, ovšem len za predpokladu, že osoba obvineného a povaha prejednávaneho prípadu dáva predpoklad, že účel väzby sa dosiahne aj dohľadom nad osobou obvineného osobou na to zákonom určenou. V posudzovanom prípade, tak ako to v dôvodoch napadnutého uznesenia uviedol sudca, ani osoba obvineného V. M., ale ani povaha trestnej činnosti, pre ktorú mu bolo vznesené obvinenie takúto záruku neposkytuje.

V súvislosti so žiadosťou obvineného zúčastniť sa neverejného zasadnutia za účelom konania o jeho sťažnosti v zmysle § 304 ods. 2 Tr. por. najvyšší súd uvádza, že z ustanovenia § 302 ods. 2 Tr. por. vyplýva, že pri rozhodovaní o väzbe má právo zúčastniť sa neverejného zasadnutia aj prokurátor, obvinený a jeho obhajca. Sťažnostný súd však nepovažoval za potrebné predvolať obvineného na neverejné zasadnutie, nakoľko jeho obhajca v odôvodnení sťažnosti vyčerpávajúcim spôsobom odôvodnil námietky obvineného k väzbe a taktiež obvinený mal možnosť vyjadriť sa k dôvodom väzby na neverejnom zasadnutí konanom 7. februára 2012 pred sudcom pre prípravné konanie po tom, ako bol v zmysle § 73 ods. 5 Tr. por. predvedený pred sudcu po jeho zatknutí.

Na základe vyššie uvedených skutočností Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol tak, ako je to uvedené vo výrokovvej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.

V Bratislave 20. februára 2013

JUDr. Jana S e r b o v á , v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Anna Halászová